

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית והפיקוח על לימודי האזרחות

מחווון להערכת עבודת חקר עיונית באזרחות – עדכון 2018

רמת הביצוע של התלמיד/ה			הניקוד	הקריטריונים להערכה: פירוט המטרות והמיומנויות הנבדקות	מרכיבים בעבודת החקר (ממדים)
רמה גבוהה	רמה בינונית	רמה נמוכה			
בין 80% ל 100%	בין 40% ל 79%	עד 40%			
			10	<ul style="list-style-type: none"> • הוצג מבוא הכולל בתוכו: רקע כללי על הנושא הנחקר, בהקשר האזרחי, הצגה של מטרת המחקר, הצגת שאלת חקר באזרחות ממוקדת ומתוחמת וקשורה לבעיה אזרחית. הצגת מושגים מרכזיים שידונו בעבודה, הצגת מבנה העבודה על פי חלקיה. • קיימת הצגה מפורטת של מתודולוגיית המחקר (שיטת המחקר העיונית) • צוינו המקורות המרכזיים שבם נעשה שימוש בכתובת העבודה קיימת התייחסות לתרומתו של המקור לעבודה. 	<p>מבוא</p> <p>10%</p>

			30	<ul style="list-style-type: none"> • הסקירה התיאורטית מספקת את הרקע המדעי התיאורטי לגבי הסוגיה הנחקרת • הסקירה מתבססת על לפחות על 5 - 6 מקורות מגוונים עדכניים הסוקרים את הבעיה הנחקרת מהיבטיה השונים לצורך הבנת מורכבות הבעיה ומענה לשאלת החקר. • הסקירה התיאורטית מחולקת לתתי פרקים המציגים היבטים שונים ורחבים של הנושא הנחקר • בכל תת פרק בעבודה יעשה שילוב של לפחות שני מקורות ביבליוגרפיים. • הסקירה כוללת התייחסות למרכיבים שרלוונטיים לתיאור רחב של הבעיה הנחקרת ולמתן מענה לשאלת החקר למשל : מאפיינים , נתונים על הבעיה, גורמים המעורבים בבעיה, הקשיים האזרחיים שהבעיה מעוררת , הדרכים שבהם זוכה הבעיה להתייחסות חברתית פוליטית , הפתרונות הקיימים לבעיה , הצגת הבעיה באמצעות מושגים מתחום האזרחות, בחינת הבעיה לאור היותה של מדינת ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית , הצגת זכויות ועקרונות דמוקרטים רלוונטיים, הצגת חקיקה ופסיקה הקשורה בבעיה (אם יש), רשויות אחראיות ומעורבות הצגת עדויות ומקרים המתארים את הבעיה ועוד. • הסקירה כוללת לפחות מקור אחד שהוא חוק / תקנה רלבנטית ומקור אחד שמתייחס לרשות/ הגוף הקשורים בנושא הנחקר או התייחסות לפסיקה בנושא. • המקורות צוינו בעבודה על פי הכללים הנהוגים (אזכורים ורשימה ביבליוגרפית) • המקורות שנאספו עובדו וסוכמו בצורה תמציתית ומקושרת (לא אוסף של סיכומים "העתק הדבק") • נעשה שימוש באסטרטגיה של מיזוג טקסטים בכל אחד מפרקי הסקירה התיאורטית • נושא החקר מוצג בסקירה בצורה משפכית מהכלל אל הפרט או היגיון פנימי אחר • בסיום הסקירה הוצג סיכום קצר של החלק התיאורטי שיציג את הרעיונות המרכזיים ואת עיקרי הדברים שעלו בסקירה. 	<p>סקירת ספרות</p> <p>30%</p> <p>סיכום החלק התיאורטי</p>
			30	<ul style="list-style-type: none"> • בעיית המחקר / שאלת החקר נותחה באמצעות מושגים /מודלים תיאורטיים / גישות מעולם האזרחות למשל : זכויות אדם ואזרח / זכויות פוליטיות / זכויות חברתיות / גישות כלכליות חברתיות / זכויות מיעוטים / עקרונות דמוקרטים , גישות למדינת לאום / הכרזת העצמאות / שסעים בחברה הישראלית. • המושגים התיאורטיים שהוצגו רלוונטיים לניתוח ובדיקת שאלת החקר. • המושגים סוכמו בהרחבה ממקורות מקצועיים מגוונים ונעשה ניתוח וקישור לשאלת החקר. • הוצגו עובדות / נתונים המספקים מענה תיאורטי לשאלת החקר. • קיימת התייחסות לפעולות שנעשו על ידי גוף שלטוני / אזרחי (ארגוני מגזר שלישי) בתחומים שונים כמו : חקיקה / פסיקה / קביעת מדיניות / אכיפה / יישום בפועל של מדיניות / מחאה אזרחית / דו"חות ביקורת , תכניות אופרטיביות, יישום בפועל של מדיניות, פתרונות מוצעים לבעיה ועוד. 	<p>בדיקת הסוגיה הנחקרת הספציפית</p> <p>30%</p>

			15	<ul style="list-style-type: none"> • הוצגו בצורה מתומצתת הסוגיות המרכזיות שנידונו במהלך העבודה. • הוצג מענה לשאלת החקר בהתאם לממצאים שעולים מסקירת המקורות • הדיון מציג טיעון המסכם את ההתייחסות לשאלת החקר (הצגת עיקרי הממצאים בהתייחס לשאלה) הטיעון יכלול תשובה לשאלת החקר (טענה) ולפחות שני נימוקים המבוססים על החלק המחקרי שמופיע בעבודה (מסוג הסבר או מסוג ראייה). • התשובה/המסקנה הוצגה כתובנה תיאורטית ומעשית הנובעת מהנימוקים שהוצגו. • קיימת התייחסות ביקורתית לתהליך החקר • הוצגו כיוונים נוספים להתבוננות ולמחקר, המלצות להמשך המחקר בנושא או בנושאים הנובעים ממנו • הוצגו המלצות והצעה לפתרון אזורי מעשי קונקרטי לבעיית החקר שהועלתה 	מסקנות דיון 15%
			5	<p>מטה אסטרטגיה – המללת ידע על תהליכי חשיבה הקשורים למיומנויות החקר – אסטרטגיות חשיבה והחקר בהם השתמש התלמיד במהלך כתיבת העבודה.</p> <p>מטה קוגניציה – המללת ידע על תהליכי חשיבה הקשורים לתהליכי העבודה בכלל. (התהליך הלימודי/התהליך האישי/ההיבט הערכי-חברתי)</p>	רפלקציה אישית 5%
			5	<ul style="list-style-type: none"> • רישום המקורות נעשה ע"פ אחת השיטות המקובלות • קיימת הלימה בין רשימת המקורות לבין האזכורים בגוף העבודה • הערות השוליים נכתבו ע"פ הכללים 	ביבליוגרפיה ורישום מקורות בגוף העבודה 5%
			5	<ul style="list-style-type: none"> • העבודה כוללת בתוכה תוכן עניינים. הצגה ע"פ הדרישות (שער, עימוד, תוכן עניינים) • העבודה כתובה בשפה תקנית ובצורה ובהירה, מסודרת ומוגהת היטב. • הנספחים כוללים את המרכיבים הבאים: הצעת העבודה המאושרת, תמלילי ראיונות / טפסי שאלונים / דו"חות תצפית ... חומרים רלוונטיים אחרים על פי החלטת כותבי העבודה 	מבנה כתיבה ועריכה של העבודה 5%

הערות:

בבדיקה החיצונית יכול המעריך **להוסיף 5% (5 נקודות)** לציון הסופי בהתאם להתרשמותו מהתוצר הסופי של העבודה.

בבדיקה הפנימית של העבודה ניתן לכל תלמיד ציון אישי. בידי המורה המעריך נתונה הסמכות **לגרוע עד 20% (20 נקודות)** מהציון בעבודה לכל אחד מתלמידי הקבוצה בהתאם למידת תפקודו ולמידת תרומתו לתהליך הקבוצתי.